

II. Äldre förefintliga uppgifter om gravrösen i Sjundeå äro i allmänhet pålitliga och riktiga. I vissa fall äro medeländena dock svävande och otillräckliga.

Under bronsåldern och äldre järnåldern gick Pickala viken naturligtvis mycket högre uppåt socknen än nu. De stora ler-slätterna NV om kyrkan i socknens mitt stodo då i omedelbar förening med havet (jfr. topografkartan). De jämförelsevis talrikt förekommande gravrösen flera mil från den n.v. strandlinjen, få på denna grund sin förklaring.

1) Först besökte undert. Krejansberget invid kyrkan, där alla 5 rösen befunno sig ungefär i samma skick som 1894, då A. Hackman kartlade och delvis undersökte dem. Någon utförligare beskrivning är därför här icke av nöden. På något ställe hade okynnet varit framme och åstadkommit mindre gropar i rösen. Vid det på bergets östra kant liggande röset tycktes ursprungligen ha funnits ett mindre röse blott på ett par meters avstånd åt S. Det bör ha haft 5 meters diameter. Doktor Hackman nämner ingenting om detta.

2) Strax N om Backa pastorsboställe på Flaggberget, som är c. 50 högt, finnas 4 rösen. Det längst åt S. och på toppen belägna är 11 m i N-S, 9,5 m i Ö-V. Den ursprungliga höjden är obestämbar, emedan en mängd stenar rullats nedför berget.

Ett stenkast NV om föreg. på en något lägre avsats av berget är ett röse, vars storlek har varit ungefär 9 x 7 x 0,5 m. Även detta är förstört.

3) Ca 200 m längre åt N på en skild bergstopp ligger de två övriga av Flaggbergets rösen, även de söndrade. Båda äro 6 m i diameter.

På östra sidan av Tjusträsk $\frac{1}{2}$ km söder om Klevbacka gård på ett drygt 60 m högt berg finnes ett röse, 7 m i diam. och blott 40 cm högt. Berget sticker fram i mitten.

4) I Svartbäck by $\frac{1}{2}$ km S om Skeppars gård finnes i en beteshage, Marsbacka, ett märkligt röse. Det ligger icke på berg såsom de andra Sjundeårösen utan i lövskog på mullgrund, väl uppbyggt av vanliga runda och kantiga stenar, som en man

väl kunnat hantera. Formen och storleken icke ovanliga, 12 m i diameter och 1 m högt, men mellan stenarna fanns mulljord, så att yvigt gräs frodades. Då Marsbacken på detta ställe icke är många meter hög, ^(c. 20 m ö.h.) är det tydligt att vi här ha att göra med ett gravröse från järnåldern.

I samma backe på ett mindre berg måhända 20 m högt (topografikartan orätt här) och c. 150 m Ö om föregående är ett större röse med 17 meters diameter och 1,5 meters höjd. Detta är av vanlig bronsålderstyp och har tre skattgravargropar.

På en liten bergklack längre åt SO i samma hage nära Salovius villa finnes ytterligare en stensamling, som kunde vara ett söndrat röse. Det är 12 m i vidd.

5) Öster om landsvägen mitt emot förenämnda grupp av gravrösen påträffades ett par stensättningar, vilka möjligen kunde vara järnåldersgravar. Berget där är skogbevuxet och tillhör Västerby gård. Stensättningarna ligga på bergets sydsluttning med 30 meters mellanrum och 12 kantstenar i oregelbundnen form. Man kunde ju tänka sig, att de blivit rubbade från sina ursprungliga platser.

6) På det s.k. Hömansberget ett par stenkast i Ö från landsvägen finnes en större stensamling, som torde vara ett raserat gravröse. Berget är en omtyckt samlingsplats för ungdomen i Svartbäck by, och ett orört gravröse på en sådan plats kan man icke finna. Detta röse är antagligen samma som Groundstroem lagt märke till i "Gammelby". Hans uppgift om 2 rösen i "Mosabacka" syftar väl på Marsbacka. Ortsborna känna icke till någon Mosabacka.

7) I Grönskog by på Grönkulla hemmans mark c. 1 km söder om gården på ett 65 m högt berg ligger ett mindre, helt röse, 8,5 i SV - NO och 7,5 m i SO - NV samt 1 m högt. Då Gårdsböle är i närheten, kan uppgiften om ett skilt röse där gälla det nämnda i Grönkulla skog.

Ortsbefolkningen visste icke av flere jättekast i denna trakt.

Sist besökte jag den del av Sjundeå, som ligger söder om järnvägslinjen. En av herr Lindeberg uppgjord karta var härvid god vägledning.

8) På Karlsberg parcell, ett stycke i SV från Fanjunkars och

på ett lägre berg c 25 m högt är ett mindre röse, som förstördes, då järnvägen byggdes. Man tog därifrån fyllnadsmaterial! Det hade varit 8 - 9 m i diam. Botten och Ö sidan äro kvarlämnade.

9. Mitt inne i ^{tät/}tallskog $\frac{1}{2}$ km N om Skinnarbacka gård finnes på en moränås, knappt 20 m hög, ett stort kummel, 18 m i Ö - V, 13 m i N - S och 3,5 m högt. Rössets nedre del består av större stenar än i bronsålderskummel brukat vara vanliga. Parcellägaren Vesterlund tog för ett år sedan byggnadsmaterial från rössets södra kant.

10. Ett osöndrat röse påträffades 100 m N om vägen vid Granbacka på ett litet berg. Rössets diameter är 12 m och höjden 3 m. Foto. togs från söder.

11. På Trappberget invid Pickala bro, drygt 40 m över havet är ett röse, som en skollärare med sina elever företagit sig att undersöka. Det är 10 m i diameter och 1,5 m högt. NÖ-halvan är raserad.

På motsatta sidan av Vikträskets södra ända, där folkskolan nu står, skall ha funnits ett vackert röse, som förstördes, då Pickala bro ombyggdes. Av stenarna gjordes brokistor, berättade folkskolläraren E. Hallbäck. Framför skolbyggnaden äro några stenar kvar, där röset stått.

På Vikträsk Ö-strand 1 km N om Fågelvik och på ett 40 m högt berg har ett mindre röse, c. 8 m i diam., varit. Det är nu också fullständigt sönderplockat.

På Störsvik hemmans mark 1 km NO från gården och 200 m från stranden, på ett drygt 20 m högt berg är ett väl bibehållet gravröse, 17 m i diameter och 3,5 m högt.

Esbo, Finns, den 10 nov. 1927.

Erik Nylund.

Hirvikuddon
TAKK. KERT.
1966

Koll. H.S. 30/11 27
Original. Sanyim ark.

lev. 6697
Skiinabacken, Sjundeå.
Erik Nylen 1927.

lev. 6698.
Granbacken, Sjundeå.
Erik Nylen 1927.